

**การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
การพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**
**Knowledge application of community development principles in professional
practice: The course of Field Experience in Community Development 2,**
Loei Rajabhat University

วิษณุ มะลิตัน¹

Wich Maliton

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นการวิจัยในชั้นเรียนของรายวิชา 2534802 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 และศึกษาปัญหาของการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กลุ่มประชากรคือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 2534802 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 98 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 88.04 มีอายุในระดับปานกลาง (23–24 ปี) พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.96 (2) การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษานำหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.55) (3) การนำความรู้ด้านการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 พบว่านักศึกษานำหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.52) และ(4) การนำความรู้ด้านการนำความรู้วิชาเนื้อหาหลัก ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 พบว่านักศึกษานำหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.59) ส่วนผลการศึกษาปัญหาของการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 พบว่านักศึกษาขาดทักษะการพูดต่อหน้าชุมชน ขาดไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รวมไปถึงขาดทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีเหตุผลของการเกิดปัญหาดังกล่าวเพราะใช้เวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ในสำนักงานมากเกินไป จึงทำให้ขาดความชำนาญในการจัดเก็บข้อมูลและการจัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนั้นในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพในชุมชน วิธีการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ชุมชนในการปฏิบัติจริงจะไม่เหมือนกับวิธีการเก็บข้อมูลที่เรียนมา ซึ่งมีสาเหตุมาจากพี่เลี้ยงในสำนักงานมีความคิดและความต้องการแตกต่างกันไป

คำสำคัญ : หลักการพัฒนาชุมชน , การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

Abstract

This research is a part of the course of *Field Experience in Community Development 2 (2534802)*, 1st semester, the academic year of 2017, Loei Rajabhat University. This research aims to study the knowledge application of the students from the classroom to their professional practices. This research also investigates the problems of knowledge application. The population of this research is the 98 students enrolled in *Field Experience in Community Development 2 (2534802)*, 1st semester, the academic year of 2017. The data were collected by questionnaire. Percentage, mean, standard deviation are the main analysis of this research. The research findings are as follows: (1) Students in this course are mostly female (88.04%), and the age between 23-24 years are the most common (86.96%). (2) For the community development knowledge, the community development principle was used at the highest level ($\bar{X}$ = 4.57, SD = 0.55). (3) For the knowledge of participation in community development, the knowledge in this group was used at highest level ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.52). Lastly, (4) knowledge from the core subjects was used at the high level ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.59).

For the problems of knowledge application, this research found that the students are inability in speaking in the public, solving short-term problems, and establishing relationships with communities. The reason for these problems is because they take too much practice in the office. Therefore, students have a lack of skills in data collection and analysis. Moreover, the ways of data collection for community analysis in the professional practice were different from the classroom because the mentors from the government offices have different ideas and needs.

Keywords : Community Development Principles, Professional Experience Training

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันมุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ นอกจากนั้นยังกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ยังเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และหลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยและสำนักสรีรพัฒนา, 2558 : 1) นอกจากนั้น ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2543 : 184-189) ได้กล่าวถึงทฤษฎะใหม่ทางปัญญาที่แตกต่างไปจากเดิมว่า ในความเข้าใจเดิมนั้นปัญญามีความหมายถึงความสามารถทางสมองด้านตรรกะและคณิตศาสตร์กับด้านภาษาเท่านั้น แต่เมื่อมีการศึกษา ทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับการทำงานของสมองมากขึ้น นักการศึกษาจึงยอมรับทฤษฎีปัญหาที่เสนอว่าปัญญาคือความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการออกแบบและกระทำในสิ่งที่สังคมนั้นถือว่ามีความสำคัญ ดังนั้นความสามารถของปัญญาจึงมีหลากหลายกว่าเดิม

ในการจัดการศึกษาของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ให้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี รายวิชา 2534801 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลักษณะและโอกาสในการประกอบอาชีพ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ เจตคติ แรงจูงใจ และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับวิชาชีพ โดยอาศัยการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงในงานต่างๆ ที่เป็นภารกิจหน้าที่ของนักพัฒนาที่ปฏิบัติการเป็นประจำ เช่น งานสารบรรณ งานธุรการของหน่วยงาน งานด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงาน และหน่วยงานกับชุมชน การจัดประชุมชาวบ้าน การทำแผนพัฒนาชุมชน งานระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนา เช่น การสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน การจัดการข้อมูล การพัฒนาชุมชน การบันทึกข้อมูล งานฝึกอบรมและพัฒนากลุ่มหรือองค์กรชุมชนต่าง ๆ วิธีดำเนินงานให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมของภาครัฐ เป็นภารกิจหรือบทบาทหน้าที่เบื้องต้นของนักพัฒนาชุมชน เรียนรู้เทคนิควิธีการ กระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งในสำนักงานและพื้นที่ชุมชนของนักพัฒนาของหน่วยงาน ภาครัฐหรือเอกชน การฝึกทักษะการเรียนรู้ การปรับตัวใช้ชีวิตในชุมชน การมีส่วนร่วมกับประชาชน การปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาชุมชนจริง คือ ทำการศึกษาชุมชน ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชนของหน่วยงานต่าง ๆ และนักพัฒนาในพื้นที่ฝึกประสบการณ์ ผลกระทบของการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ศึกษาปัญหาความต้องการของชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนต่างๆ ที่ประชาชนดำเนินการ และรวมถึงการสร้างโอกาสในการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนร่วมกับประชาชนในระหว่างที่ไปฝึกปฏิบัติงานในชุมชนด้วย

ทั้งนี้ มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาทิ สุเทวี คงคุณ (2556 : บทคัดย่อ) จิตติวรดา แสงสว่างและคณะ (2551 : ก) พรพรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว (2552 : บทคัดย่อ) และเกียรติวิวัฒน์ วัชฎาภาณูจน์ (2553 : 71) ที่พบว่า จุดเด่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่หน่วยงานรับ นักศึกษาฝึกประสบการณ์พึงพอใจ ได้แก่ วางตนอยู่ในระเบียบวินัยของสถานประกอบการ รองลงมาคือความซื่อสัตย์ สุจริต สุภาพอ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ ตรงต่อเวลา มีน้ำใจ ให้ความร่วมมือ และร่วมงานกับผู้อื่นได้ มีความตั้งใจ อดทน ขยันขันแข็ง ส่วนจุดด้อยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่หน่วยงานรับนักศึกษาฝึก

ประสบการณ์เห็นว่าควรปรับปรุง คือ การมีความรู้และทักษะคอมพิวเตอร์ในการทำงาน ขาดความรอบคอบในการปฏิบัติงาน และการมีจิตสำนึกที่ดี รู้จักประมาณตน ยับยั้งจิตใจ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนนั้นที่ผ่านมามีพบว่า นักศึกษามีวิธีการทำงาน คือ เริ่มต้นเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการณ์ ฯลฯ แล้วสรุปว่าชุมชนมีปัญหา โดยขาดการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลแค่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นทำให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาเพียงผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น และอาจไม่ทราบเสียด้วยซ้ำว่าพื้นที่หรือชุมชนที่ตัวเองอาศัยอยู่มีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนในระดับใด หรือจะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาได้อย่างไร การกระทำดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ที่จะสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนว่ามีความพร้อมที่จะจบออกไปประกอบอาชีพเป็นนักพัฒนาได้อย่างภาคภูมิใจ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษา ได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการพัฒนาชุมชนกับองค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อให้ได้รับความรู้ เพิ่มทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ในอาชีพพัฒนาชุมชน โดยให้นักศึกษาเข้าไปใช้ชีวิตในชุมชน เพื่อศึกษาชุมชน ฝึกการดำเนินชีวิต ตลอดจนฝึกการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ตามแบบอย่างของเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ ทั้งของภาครัฐและส่วนท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพและส่งเสริมประสบการณ์เพื่อเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อสังคมในอนาคต ดังนั้นการวิจัยเรื่อง การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จะมีประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรก่อนที่จะจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบสหกิจศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาดังกล่าวให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาของการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3.1 ประชากรในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ใช้ประชากรในการวิจัยคือ

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร

หมู่เรียน	ปีการศึกษา 2560		รวมทั้งหมด
	ชาย	หญิง	
ศ.5701	5	28	33
ศ.5702	4	28	32
ศ.5703	4	29	33
รวม	13	85	98

ที่มา : บัญชีรายชื่อนักศึกษาที่ถูกส่งออกฝึกประสบการณ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

3.2 ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลระหว่างเดือน สิงหาคม – ธันวาคม 2560

3.3 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการวิจัย คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนระดับอำเภอและระดับจังหวัด ในเขตจังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองบัวลำภูและจังหวัดเลย ที่รับนักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน เท่านั้น

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะด้านการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เท่านั้น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลจากการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 98 ชุด ได้รับตอบกลับมา 92 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.88 ถือว่าได้รับกลับมามากพอที่จะอนุมานไปถึงกลุ่มประชากรทั้งหมดได้ เพราะตรวจสอบแล้วครอบคลุมพื้นที่การฝึกประสบการณ์ทั้ง 33 สำนักงานพัฒนาชุมชน ในเขตจังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองบัวลำภูและจังหวัดเลย

2. เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์แล้วนำเสนอเปรียบเทียบตารางด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการพรรณนาจากข้อมูล การสังเกตและสอบถามจากพี่เลี้ยงในสำนักงาน

3. การแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3.5 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

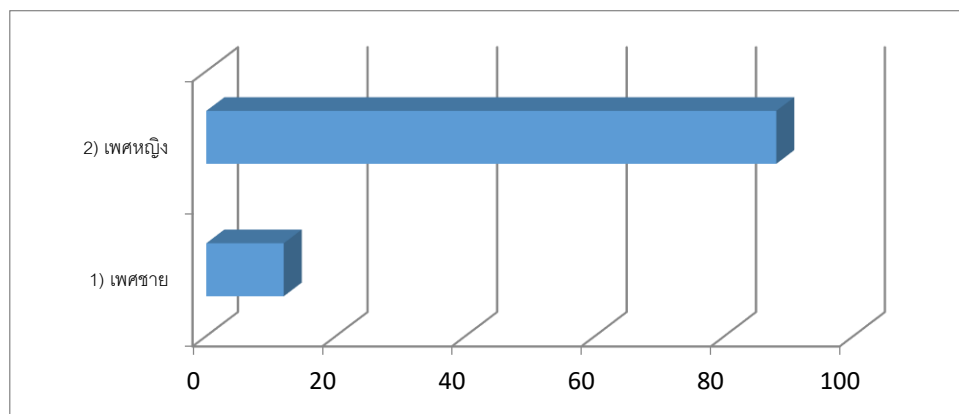
การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 1) จัดทำเอกสารข้อมูลการวิจัยก่อนออกฝึกประสบการณ์ฯ
- 2) เมื่อเปิดเรียน ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดของการเป็นกลุ่มในการวิจัยให้ผู้เรียนได้รับรู้
- 3) อธิบายกิจกรรมทั้งหมดให้ผู้เรียนรับทราบ
- 4) อธิบายการตอบแบบสอบถามการวิจัยพร้อมการนำส่ง
- 5) ดำเนินการวิจัยพร้อมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไปพร้อมกัน
- 6) ผู้วิจัยออกติดตาม ตรวจสอบข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในหน่วยงาน
- 7) สรุปผลการวิจัยเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ผลการวิจัย

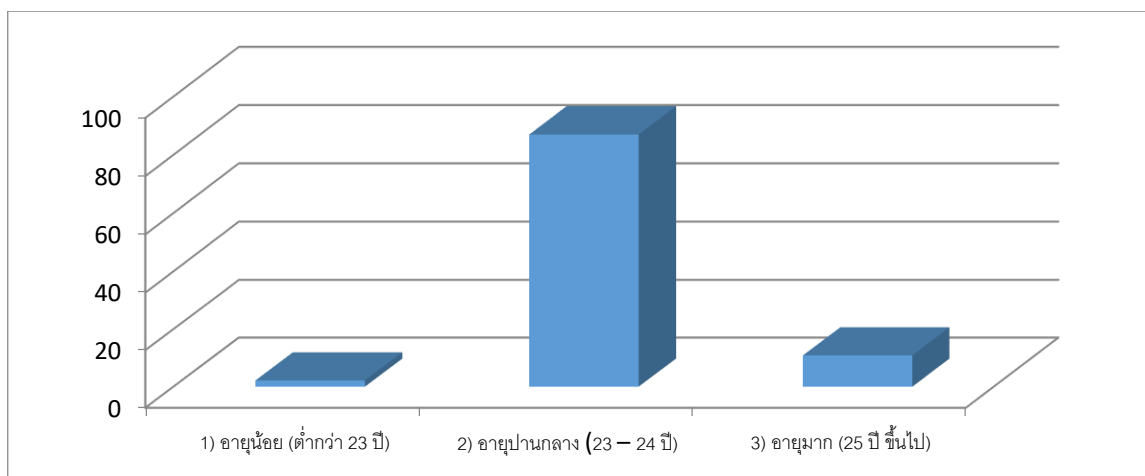
4.1 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล

1) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 2534802 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 88.04 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 11.96 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สัดส่วนประชากรในการวิจัยจำแนกตามเพศ

2) ด้านกลุ่มอายุพบว่า นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 2534802 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุระดับปานกลาง (23 – 24 ปี) พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.96 รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุมาก (25 ปี ขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 10.87 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สัดส่วนประชากรในการวิจัยจำแนกตามกลุ่มอายุ

4.2 ด้านระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ไปใช้

1) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษามีการนำหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, S.D.=0.55$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษานำความรู้ ข้อ 8) การเริ่มต้นทำงานกับกลุ่มผู้นำก่อนไปใช้มากที่สุด พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68, S.D.=0.47$) ส่วนข้อคำถามที่นักศึกษามีการนำความรู้ไปใช้ในลำดับรองลงมา คือข้อ 7) การใช้หลักการประสานงาน และข้อ 2) การยึดประชาชนเป็นหลักในการพัฒนาพบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65 S.D.=0.52$ และ $4.63 S.D.=0.56$) ทั้งสองกรณี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นต่อการนำไปใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการพัฒนาชุมชน			
1) การพัฒนาชุมชนทุก ๆ ด้านไปพร้อมกัน	4.54	0.57	ใช้ในระดับมากที่สุด
2) การยึดประชาชนเป็นหลักในการพัฒนา	4.63	0.56	ใช้ในระดับมากที่สุด
3) การดำเนินงานแบบค่อยเป็นค่อยไป	4.49	0.57	ใช้ในระดับมาก
4) การคำนึงถึงวัฒนธรรมของชุมชนเป็นหลัก	4.54	0.57	ใช้ในระดับมากที่สุด
5) การพยายามใช้ทรัพยากรในชุมชนให้มากที่สุด	4.58	0.57	ใช้ในระดับมากที่สุด
6) การยึดหลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน	4.61	0.49	ใช้ในระดับมากที่สุด
7) การใช้หลักการประสานงาน	4.65	0.52	ใช้ในระดับมากที่สุด
8) การเริ่มต้นทำงานกับกลุ่มผู้นำก่อน	4.68	0.47	ใช้ในระดับมากที่สุด
9) การดำเนินงานต้องให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ	4.44	0.57	ใช้ในระดับมาก
10) การปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเองให้กับประชาชน	4.54	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
รวม	4.57	0.55	ใช้ในระดับมากที่สุด

2) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำความรู้ด้านการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษามีการนำหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D.=0.52$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษานำความรู้ ข้อ 1) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการคิดโครงการ นำไปใช้มากที่สุด พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71, S.D.=0.53$) ส่วนข้อคำถามที่นักศึกษามีการนำความรู้ไปใช้ในลำดับรองลงมา คือข้อ 5) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากโครงการ และข้อ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69, S.D.=0.53$ และ $4.68, S.D.=0.47$) ทั้งสองกรณี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นต่อการนำไปใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชน			
1) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการคิดโครงการ	4.71	0.53	ใช้ในระดับมากที่สุด
2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ	4.65	0.55	ใช้ในระดับมากที่สุด
3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ	4.68	0.47	ใช้ในระดับมากที่สุด
4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	4.63	0.52	ใช้ในระดับมากที่สุด
5) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากโครงการ	4.69	0.53	ใช้ในระดับมากที่สุด
รวม	4.67	0.52	ใช้ในระดับมากที่สุด

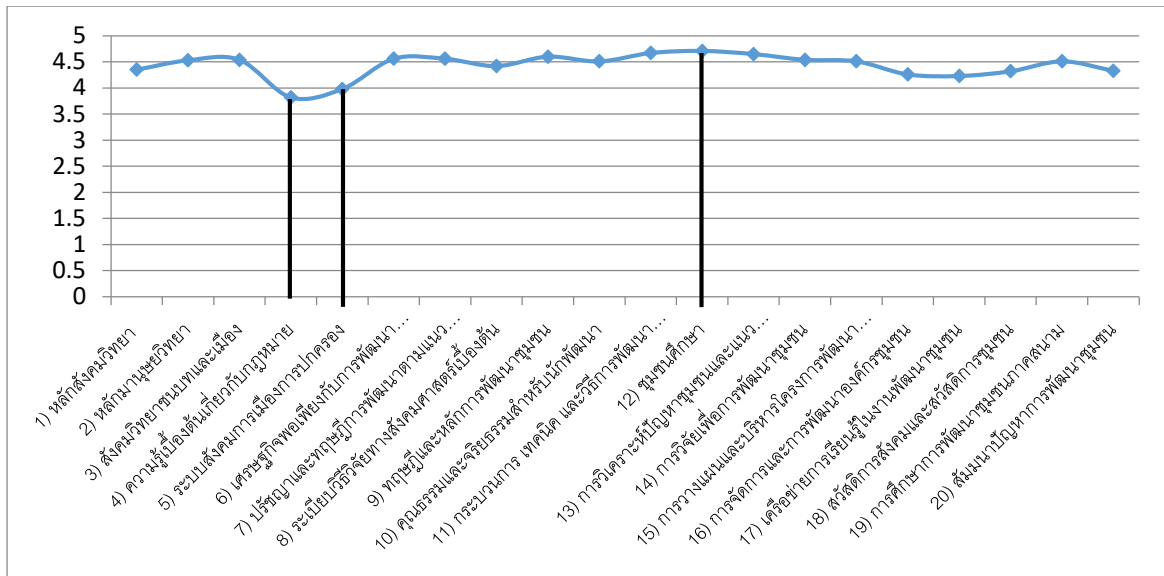
3) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำความรู้ด้านการนำความรู้วิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษามีการนำหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43, S.D.=0.59$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษานำความรู้ ข้อ 12) วิชาชุมชนศึกษา นำไปใช้มากที่สุด พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71, S.D.=0.45$) ส่วนข้อคำถามที่นักศึกษามีการนำความรู้ไปใช้ในลำดับรองลงมา คือข้อ 11) วิชากระบวนการ เทคนิค และวิธีการพัฒนาชุมชน และข้อ 13) วิชาการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนและแนวทางการพัฒนา พบในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D.=0.55$ และ $4.65, S.D.=0.54$) ทั้งสองกรณี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ด้านวิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) ไปใช้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นต่อการนำไปใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3. การนำความรู้วิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์			
1) วิชาหลักสังคมวิทยา	4.35	0.55	ใช้ในระดับมาก
2) วิชาหลักมานุษยวิทยา	4.53	0.54	ใช้ในระดับมากที่สุด
3) วิชาสังคมวิทยาชนบทและเมือง	4.54	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
4) วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	3.82	0.78	ใช้ในระดับมาก
5) วิชาระบบสังคมการเมืองการปกครองไทยกับการพัฒนา	3.98	0.69	ใช้ในระดับมาก
6) วิชาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.56	0.48	ใช้ในระดับมากที่สุด
7) วิชาปรัชญาและทฤษฎีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ	4.56	0.54	ใช้ในระดับมากที่สุด
8) วิชาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น	4.42	0.63	ใช้ในระดับมาก
9) วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน	4.60	0.49	ใช้ในระดับมากที่สุด
10) วิชาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักพัฒนา	4.51	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
11) วิชากระบวนการ เทคนิค และวิธีการพัฒนาชุมชน	4.67	0.55	ใช้ในระดับมากที่สุด
12) วิชาชุมชนศึกษา	4.71	0.45	ใช้ในระดับมากที่สุด
13) วิชาการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนและแนวทางการพัฒนา	4.65	0.54	ใช้ในระดับมากที่สุด
14) วิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชน	4.54	0.54	ใช้ในระดับมากที่สุด
15) วิชาการวางแผนและบริหารโครงการพัฒนาชุมชน	4.51	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
16) วิชาการจัดการและการพัฒนาองค์กรชุมชน	4.26	0.61	ใช้ในระดับมาก
17) วิชาเครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน	4.23	0.73	ใช้ในระดับมาก
18) วิชาสวัสดิการสังคมและสวัสดิการชุมชน	4.32	0.66	ใช้ในระดับมาก
19) วิชาการศึกษาการพัฒนาชุมชนภาคสนาม	4.51	0.60	ใช้ในระดับมากที่สุด
20) วิชาสัมมนาปัญหาการพัฒนาชุมชน	4.33	0.66	ใช้ในระดับมาก
รวม	4.43	0.59	ใช้ในระดับมาก

เมื่อนำข้อมูลจากตารางมาวิเคราะห์ด้วยกราฟ จะพบว่าส่วนใหญ่แล้วรายวิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) มีความสำคัญและถูกนำไปใช้ในระดับมากถึงมากที่สุด แต่มีบางรายวิชาที่นักศึกษายังเห็นว่าได้ใช้ประโยชน์บ้างแต่น้อยกว่ารายวิชาอื่นๆ ได้แก่ รายวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย และรายวิชา ระบบสังคมการเมืองการปกครองไทยฯ ที่สาขาคือต้องทำความเข้าใจให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียนในรายวิชาดังกล่าว

ภาพที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อการนำความรู้ด้านวิชาเนื้อหาหลักไปใช้

4.3 ด้านปัญหาของการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาขาดทักษะการพูดต่อหน้าชุมชน ขาดไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งหมด เพราะใช้เวลาในหน่วยงานมากเกินไป ขาดการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพขาดความชัดเจนในการทำเวทีวิเคราะห์ข้อมูล และการเก็บข้อมูลไม่เหมือนกับการเก็บข้อมูลที่เรียนมา มีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 ความคิดเห็นของนักศึกษา

- 1) ขาดทักษะการพูดต่อหน้าชุมชน ไม่สามารถพูดได้ทันทีที่ได้รับการร้องขอ
- 2) ขาดความชำนาญในการจัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลและคืนข้อมูลชุมชน
- 3) ขาดทักษะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การทำโครงการแก้ไขปัญหาของชุมชน

4.3.2 ความคิดเห็นของหน่วยงานต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

1) จุดเด่นของนักศึกษา

- 1.1) มีความสนใจ ตั้งใจ และความสามารถที่จะเรียนรู้งานที่พี่เลี้ยงในหน่วยงานสอนงานให้และปฏิบัติได้ดีพอสมควรแต่ต้องเป็นงานที่ง่าย ไม่มีความซับซ้อนมากนัก
- 1.2) มีความสามารถเฉพาะตัวดี เช่น สามารถเป็นวิทยากร พูดในที่ชุมชนเองได้ดีพอสมควรหลังจากที่ได้รับการแนะนำ หรือผ่านการฝึกทักษะการพูดจากพี่เลี้ยงแล้วระยะหนึ่ง
- 1.3) ปรับตัวใช้ชีวิตในชุมชนได้ดีพอสมควร เป็นที่รักใคร่ของชาวบ้านในหมู่บ้าน

2) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนานักศึกษาให้ดีขึ้น

- 2.1) ทักษะในการพูด ปัญหาที่พบจากนักศึกษา อาทิ บางคนพูดน้อย ขาดการมีมนุษยสัมพันธ์ในหน่วยงาน มีนิสัยขี้อาย ขาดความมั่นใจในการตั้งคำถาม เป็นวิทยากรกระบวนการกลุ่มไม่ได้แบ่งเวลาไม่เป็นโดยเฉพาะการใช้โทรศัพท์ในเวลาทำงาน

2.2) ขาดการเรียนรู้ในทักษะที่นักพัฒนาชุมชนต้องใช้ประกอบการทำงาน เช่น การจัดกิจกรรมนันทนาการ การเป็นผู้ที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการฝึกอบรม เป็นต้น

2.3) ขาดความอดทน เช่น นักศึกษาไม่เดินสร้างสัมพันธ์กับชาวบ้านแต่ใช้การขับมอเตอร์ไซค์ไปบ้านที่ต้องการ หรือแม้แต่การเก็บข้อมูลชุมชน นักศึกษากลัวแดดร้อน กลัวมืดดำ ไม่เข้าใจภารกิจหน้าที่ วิธีการทำงานของนักพัฒนาอย่างแท้จริง และบางกรณีแสดงให้เห็นถึงการขาดความอดทน อาทิ

2.3.1) การทำงานนอกเวลาราชการไม่ได้ (พี่เลี้ยงพาไปจัดประชุมชาวบ้าน ทำแผนชุมชน แต่นักศึกษาแจ้งว่ากลัวว่าจะกลับดึก อันตรายนในขณะพี่เลี้ยงยินดีรับส่งถึงบ้านพัก)

2.3.2) ทำงานเท่าที่พี่เลี้ยงมอบหมาย ขาดความมีจิตอาสาทำงาน เมื่อทำงานที่มอบหมายเสร็จแล้วจะนั่งคอยให้มอบหมายงานใหม่ ไม่เสนอความร่วมมือในการช่วยงานอื่นๆ

2.3.3) เป็นโรคคิดถึงบ้าน เช่นในวันหยุดพี่เลี้ยงชวนออกพื้นที่ ชวนช่วยจัดงานทำบุญที่วัดของชุมชน นักศึกษามักจะปฏิเสธแล้วแอบกลับบ้าน

2.4) ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.4.1) นักศึกษาไม่ปฏิบัติตามระเบียบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น การแต่งกายของนักศึกษาหญิงในชุมชนมักจะสวมกางเกงขาสั้นมาก เล่นการพนัน (หวย) นักศึกษาหญิงพาเพื่อนชายเข้าไปพักในชุมชน เมื่อทำการศึกษาศชุมชนเสร็จแล้วมักจะกลับไปอยู่บ้านของตัวเองโดยไม่แจ้งชุมชนหรือพี่เลี้ยงให้ทราบ

2.4.2) นักศึกษาชอบเบี่ยงงานด้วยการพูดโกหก เช่น พี่เลี้ยงให้ทำงาน นักศึกษาไม่อยากทำจะอ้างว่าป่วย อ้างว่าปวดแขนปวดมือ ปวดขา เป็นต้น

2.5) ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนที่ควรพัฒนา

2.5.1) ด้านบุคลิกภาพ นักศึกษาขาดการใฝ่เรียนรู้คุณสมบัติของนักพัฒนา โดยนักศึกษาบางส่วนไม่มีใจรักในงานที่เรียน ทำงานสุกเอาเผากินแค่ให้ผ่านกลัวงานยาก และไม่สนใจเรียนรู้งานใหม่ๆ

2.5.2) ด้านประสบการณ์ทำงานกับชุมชน นักศึกษาควรหมั่นทำกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ ควรหมั่นออกค่ายพัฒนา ควรหมั่นเข้าไปทราয়งานข้อมูลชุมชนบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความเคยชิน เมื่อต้องฝึกงานจะได้มีความสามารถในการปรับตัวได้ง่าย

2.5.3) ความรู้ในกระบวนการพัฒนาชุมชน พี่เลี้ยงพบว่านักศึกษามีปัญหาหลายประการ เช่น แจ้งว่าจะจัดเวทีประชุมชาวบ้านแต่ไม่ทำจริง ไม่เก็บข้อมูลจริงแต่ไปคัดลอกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตหรือลอกข้อมูลจากรุ่นพี่ที่ฝึกงานในพื้นที่ใกล้เคียง

2.5.4) ไม่รู้ว่กระบวนการพัฒนาชุมชนคืออะไร มีขั้นตอนอย่างไร เมื่อต้องวางแผนการทำงานกับชุมชนจึงทำไม่เป็น พี่เลี้ยงต้องช่วยทำให้

2.5.5) ในงานชุมชนศึกษาสิ่งที่นักศึกษาควรพัฒนาให้มากขึ้น ได้แก่ เรื่องการเก็บข้อมูล คิดคำถามไม่เป็น สัมภาษณ์ไม่เป็น ไม่มีการเอาข้อมูลที่เก็บมาใช้ก่อนทำการวิเคราะห์ปัญหา และนักศึกษามักจะทำงานแบบแยกส่วน คิดเชิงระบบไม่เป็น

2.5.6) ควรพัฒนาความรู้เรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การเตรียมชุมชนโดยเฉพาะในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ การจัดทำโครงการ นักศึกษาส่วนมากทำงานใน

ลักษณะที่ให้มีหน้ามามีาร่วมการจัดเวทีชุมชน ทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่ผิดวัตถุประสงค์ โครงการที่ได้จึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ควรจะเป็น

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผลการวิจัยพบว่าการนำความรู้ด้านหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ครั้งนี้พบว่ามียังมีบางรายวิชาที่นักศึกษายังเห็นว่าได้ใช้ประโยชน์บ้างแต่ยังน้อยกว่ารายวิชาอื่นๆ ได้แก่ รายวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.82 ทั้งนี้เนื่องจากวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย เป็นรายวิชาที่เป็นรหัสของสาขาวิชานิติศาสตร์ และต้องใช้อาจารย์จากสาขาวิชานิติศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งความเข้มในศาสตร์ทางกฎหมายของอาจารย์ต่างสาขาที่มุ่งหวังขัดเกลาให้นักศึกษามีความรู้ด้านกฎหมายที่ดี ทำให้การเรียนต้องท่องจำมาตราทางกฎหมายอย่างถูกต้อง ชัดเจน แม่นยำ ซึ่งค่อนข้างขัดกับบุคลิกภาพของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาพัฒนาชุมชนที่เน้นหลักการมีส่วนร่วมในการเรียน การทำงาน การแสวงหาความมีน้ำใจและมิตรภาพแบบคนชนบท ที่มีความรักสงบและเต็มไปด้วยความมีมิตรไมตรีต่อกัน ดังที่ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2555 : 34-35) ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ (2552 : 192-204) และบัวพันธ์ พรหมพักพิง (2560 : 203-209) ที่กล่าวถึงหลักแห่งความเป็นจริงแห่งชีวิตที่นักพัฒนาชุมชนต้องยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงานคือ ความเชื่อมั่นและความศรัทธาในมนุษยชาติ ว่ามนุษย์ทุกชีวิตมีคุณค่า และมีความหมาย มีศักดิ์ศรี และมีศักยภาพ กล่าวคือมีฐานะแห่งความเป็นมนุษย์ที่ไม่ควรจะได้รับ การเหยียดหยาม ดูหมิ่น เหยียดหยามจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง มีความสามารถจากการเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับการยอมรับและทำให้ปรากฏเป็นจริงในทางปฏิบัติจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการที่นักศึกษานำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในส่วนของการนำความรู้ด้านวิชาเนื้อหาหลัก (วิชาบังคับ/วิชาเนื้อหาแกน) มาใช้ในการฝึกประสบการณ์อยู่ในระดับมาก แต่เป็นลำดับน้อยที่สุดนั้น ถ้าจะให้เกิดผลดีในการจัดการเรียนการสอน ควรปรับปรุงแบบการเรียนการสอนให้ตรงตามบุคลิกภาพและความต้องการของผู้เรียน ดังเช่น เกียรติวัฒน์ วิชญากาญจน์ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าสถาบันได้มีการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามกระบวนการทุกประการ แต่นักศึกษามีสมรรถภาพส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมิน เพราะนักศึกษาจึงไม่สามารถนำปัญหาในการเรียนการสอนในชั้นเรียนมาศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้และนักศึกษายังขาดความรู้ความสามารถในการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนระดับมาก สอดคล้องกับ ปณณทัต บอนขุนทดและคณะ (2550 : 97 – 99) ที่ศึกษาพบว่าเนื้อหาวิชาที่มีรายละเอียดมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับจำนวนชั่วโมง จะทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาทบทวนวิชาที่เรียนไปแล้วก่อให้เกิดความเครียดในการเรียน และนักศึกษาต้องรับผิดชอบงานมากเกินไป ทำให้เกิดความตึงเครียดและเบื่อหน่ายอันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาลาออกและเปลี่ยนไปเรียนวิชาอื่น

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษานำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนและหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในระดับมากที่สุด ส่วนวิชาเนื้อหาหลักในบางวิชานั้นนักศึกษายังไม่สามารถระบุการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาการพัฒนาชุมชน ควรมีการประชุมเพื่อที่จะปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมก่อนส่งนักศึกษาหลักสูตรใหม่ออกฝึกประสบการณ์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าเป็นการเก็บข้อมูลปีเดียว ควรมีการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปีที่ส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์ เพื่อหาแนวโน้มการพัฒนาของนักศึกษา นอกจากนั้นการวิจัยควรเป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้งานที่ได้มีความน่าสนใจและตอบสนองต่อการส่งฝึกประสบการณ์สำหรับนักศึกษาที่จะฝึกสหกิจศึกษาในหลักสูตรใหม่ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและข้อควรพัฒนาจากอาจารย์ประจำหลักสูตรการพัฒนาชุมชนทุกท่าน ที่ทั้งอบรม สั่งสอน ชี้แนะ ปฐมนิเทศและติดตามนิเทศ นักศึกษาฝึกประสบการณ์ในครั้งนี้ นอกจากนั้นผู้วิจัยขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 รหัส 57 ทุกท่าน ที่กรุณากรอกแบบสอบถามแม้จะมีความยุ่งยากหลายประการในการเรียนการสอนในภาคเรียนสุดท้ายก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติวัฒน์ วิษณุกาญจน์. (2553). ศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา. *วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา* ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2554. หน้า 71 – 85.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2538). *วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2543). ทรรศนะ แนวคิด แนวทางในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. *วารสารราชบัณฑิตยสถาน* ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2554. หน้า 184 – 189.
- ฐิตีรดา แสงสว่างและคณะ. (2551). *ความคาดหวัง ความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์*: รายงานวิจัย โปรแกรมวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ฐิรัชญา มณีเนตร. (2550). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะด้านการฝึกงานของนักศึกษา ที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการ: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (2558). *กระบวนการสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ. (2552). *กระบวนการ และเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)
- พรรณราย เทียมทันและอนูวัติ คุณแก้ว. (2552). *การวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์* , มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.